

Oahppopládna sámegiellan nubbenigiellan,

sámegiella 3

Dette er en lulesamisk oversettelse av den fastsatte læreplanteksten.
Læreplanen er fastsatt på nordsamisk.

Sámedigge la mierredum 08.11.2019 Eksábmaárnik mierreduvvam
Sámedikkes 10.08.2020

Fámon 01.08.2020 rájes

Fága birra

Fága relevánsa ja guovdásj árvo

Sámegiella nubbingiellan, sámegiella 3 la giellafáhka ja guovdásj fáhka guládallamij, kulturdádjadibmáj, ávddamij ja identitiehta ávddánibmáj. Fáhka galggá viehkedit oahppev sjaddat sámegiela. Gájka oahppe, aj sij gudi gájdosáhpadimev oadtju, galggi gielav nanos giellaáhpadimmodellaj baktu oahppat. Fáhka galggá viehkedit oahppev buorre iesjdábdov ja jasska identitiehtav oadtjot sámegiela, ja jut ávddánahtti tjanástagájt ietjasa giellasebrudakaj, Sábmáj ja globála iemeálmukaktijvuhtaj. Sámegiela máhtudahka uvsajt rahpá ja vaddá vejulasjuodajt priváhta-ja barggoiellemín, ja oahppe bessi adnet ietjasa moattegielak ja moattekultuvralasj máhtudagáv nasjávna ja riikajgasskasasj dásen ja álgoálmukaktijvuodajn.

Gájka fága galggi áhpadusá árvvovuodov duohtan dahkat. Sámegiella nubbingiellan, sámegiella 3 galggá liehket tjanáduvvam sámeg árvodja, kultuvrraj ja árbbediehtuj. Fáhka galggá vaddet dádjadusáv sámeg javllamvuogij ja subtsastallamdábij, sámeg girjálásjuoda ja gielalásj moattevuoda birra. Gielalásj ja dájdalis ávddánbuktemvuogij ja átsádiddje ja sjuggelis oahppamdájmaj baktu galggi oahppe bessat ávddánahttet berustimev, diehtemvájnogisvuodav ja dahkamávov. Sámegiella nubbingiellan, sámegiella 3 galggá doarjjot váj oahppe sjaddi jasska giellaaddnen gudi bukti ietjasa sámegiela máhtudagáv adnet ájádallamijda, ájádusáj báktemij, guládallamijda ja tjadnasijda iehtjádij gáktuj. Oahppe galggi bessat átsádallat buktet sámástit la ávkken sihke skávlán ja sebrudagán.

Guovdásj elementa

Sámástit

Oahppe galggi ávot sámástit vuostasj bále rájes. Sij galggi málsudahkes aktijvuodajn bessat sámástit. Oahppe galggi máhttet gulldalit, dájdadit ja adnet valjes njálmálasj gielav ságastaládijn, guládaládijn ja avtastaládijn iehtjádij. Galggi subtsastit ja ávddánbuktet vuogas láhkáj iesjgennga spontána ja gárvedam alma guládallamdilijn.

Láhkâm ja tjállem

Oahppe galggi tevstajt láhkát ja hábbmit. Sij galggi láhkâma tjadá oahppat ja ávdedit láhkâmielav. Tevsta galggi oahppij dálásj ájggáj tjadnasit, ja dálásj ájge ja vássám ájge sámeg kultuvrraj ja subtsastallamdáhpáj. Oahppe galggi tjállet tevstajt ma guládalli.

Giella vuogádahkan ja máhtteliisvuohtan

Oahppe galggi sjaddat jasska giellaaddne gudi iesjgennga guládallamvuogijt háldadi. Sij galggi oahppat vuodulasj jiednadimev ja báhkosájádimev, duollatjállemav ja gielalassj struktuvrajt. Oahppe galggi máhttet adnuj válddet vuogas giellaoahppamstratesjijjajt ja digitála nævojt.

Fágajgasskasasj tiemá

Álmmukvarresvuohta ja bierggim

Sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 3, merkaj fágajgasskasasj tiebmá álmmukvarresvuohta ja bierggim ahte giella máhttá oahppij identitehtav nannit, ja oahppe galggi gievrrodit buorre iesjdåbdov ja jasska identitehtav sámegeiellan. Dat soajttá oahppijda vaddá dåbdov jut aktijvuohtaj gulluji.

Demokratijja ja viesátguojmmevuohta

Sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 3, merkaj fágajgasskasasj tiebmá demokratijja ja viesátguojmmevuohta ahte iesjgennga sáme sebrudagá aktan li moattebelak Sábme gånna li moatte lágásj æládusá, árbbedábe, kultuvra ja giela. Fága baktu sjaddi oahppe diedulattja jut javllamvuoge, njálmálasj subtsasa ja girjálássjvuohta vájkkudi gåktu gehtjastip ja dádjadip væráldav

Guoddelis ávddånibme

Sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 3, merkaj fágajgasskasasj tiebmá guoddelis ávddånibme ahte oahppe bessi ájadallat gåktu ulmusj, birás ja sebrudahka nubbe nubbáj vájkkudi, ja gåktu dat boahtá ávddån sámegeielajn, sáme tevstajn ja girjálássjvuodan ja væráldådjadusán.

Vuodotjehpudagá

Njálmálasj tjehpudagá

Njálmálasj tjehpudagá sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 3, la buktet iehtjádij guládallat gulldalime, dádjadime, subtsastallama ja ságastallamij oassálasstema baktu. Ávddånibme vuolggá bierggimis álkkes árggabæjválasj ságastallamij gitta vájmmelit sæbrrat ienep ja ienep kompleksa gulldalim- ja ságastimdilijda. Dat merkaj mañenagi adnuj válddet valjep báhkoanndudagáv ja ienep gielalassj struktuvrajt.

Buktet tjället

Buktet tjället sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 3, la buktet tjálatattjat guládallat. Ávddånibme vuolggá buktemis álkkes bágojt ja gárgadisájt tjället gitta buktet plánit, hábbmit ja dåmadit iesjgenngalágásj tevstajt ma li

hiebaduvvam ulmmáj, sisadnuj, mediumij ja vuosstáiváldáj. Dat merkaj mañenagi adnuj válldet valjep báhkoboanndudagáv, buktet ienep grammatihkalasj njuolgadusájt ja gielalassj struktuvrajt ja adnet stratesijijajt, viehkenævojt ja gálđojt vuogas láhkáj.

Buktet láhkát

Buktetláhkát sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 2, la dádjadit iesjgengalágásj tevstaj sisanov. Ávddånibme vuolggá buktemis láhkát bágojt, gárgadisájt ja álkkes tevstajt gitta dádjadit iesjgengalágásj tevstajt iesjgenga hámiij ja ulmij. Dat aj sisadná tevstajt majna li lågo, stuorrudagá, ja ájgge- ja mihttimavtadagá. Dat merkaj dádjadit ienep ja ienep bágojt, moallánahkojt ja gielalassj struktuvrajt ja adnet stratesijijajt ja viehkenævojt vuogas láhkáj.

Digitála tjehpudagá

Digitála tjehpudagá sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 3, la buktet adnet digitála ræjdojt, medijájt ja ressursajt giellaoahppamin ja tjálatattjat ja njálmálatattjat guládallat. Ávddånibme vuolggá digitála ræjdojt stáhkamis ja gæhttaladdamis gitta ienebut buktet digitála ræjdojt iesjrádálattjat adnet diedojt viedtjat ja átsádit ja hábbmit tjoahkkájbiejadum buktagijt. Dasi gullu aj buktet diedojt dálkkut ja árvustallat ja digitála dájđov ávddánahttet.

Máhtudakulme ja árvustallam

1. dáse máhtudakulme ja árvustallam

Máhtudakulme 1. dáse mañjela

Áhpadusá ulmme le oahppe galggá máhttet

- adnet bágojt ja moallánahkojt ietjas ja lahkabirrasa birra.
- ságastallat gáváj, tevstaj ja birrasa birra
- subtsastit ietjas ja lahkabirrasa birra
- gulldalit ja sjuggelit barggat ávddånibuktemvuogij dagu juojga, lávllaga, rálla, spela ja sáme subtsasa
- stáhkát ja sjuggelit barggat giellajienaj, stávvalij, giellaelementaj ja ritmaj
- láhkát tevstajt ja dajda respondierit
- tjállet bágojt, gárgadisájt ja oanes tevstajt

Áhpadattijn árvustallam

Áhpadattijn árvustallam galggá viehken ávdedit oahppamav ja fáhkamáhtudagáv ávddánahttet. Oahppe vuosedi ja ávddánahtti máhtudagáv

sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 3, 1. dásen gá guldali, lårhi ja bessi vuosedit sij tevstajt dádjadi, gá bessi gielajn gæhttaladdat ja hábbmiji álkkes tevstajt ma guládalli.

Åhpadiddje galggá dilev láhtjet oahppijoassálasstemij ja arvusmahttet oahppammiellaj málsudahkes barggamvuogij baktu gánnå oahppe bessi labudallat, ietjas dábdudagájt adnet, átsådit ja imájdallat ja sjuggelisá liehket. Åhpadiddje ja oahppe galggi ságastallat oahppij ávddånime birra sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 3. Oahppe galggi bessat gæhttaladdat. Dajna máhtudagájn mav oahppe vuosedi, galggi bessat moalgget majt ietjasa mielas bukti, ja majt buorebut nahki gá ávddåla. Åhpadiddje galggá bagádallat ienep oahppama gáktuj ja åhpadimev hiebadit navti váj oahppe bessi bagádallamij milta oahppat sámástit.

2. dáse máhtudakulme ja árvustallam

Máhtudakulme 2. dáse manjela

Åhpadusá ulmme le oahppe galggá máhttet

- adnet bágojt ja moallånahkojt ietjas árggabiejve ja lahkabirrasa birra
- ságastallat ja subtsastit dáhpådusáj ja ájggomusáj birra
- buojkudit ja ávddånuktet oahpes tiemájt
- guldalit, lårhåat ja sjuggelit barggat tevstajt ja sáme subtsasij
- tjållet oanes tevstajt ma diededi, subtsasti ja gatjådi
- adnet tjielgas jiednadimev ja dádjadahte báhkosåjådimijt ja gárgadisstruktuvrajt

Åhpadattijn árvustallam

Åhpadattijn árvustallam galggá viehkken ávdedit oahppamav ja fáhkamåhtudagáv ávddånåhttet. Oahppe vuosedi ja ávddånåhtti máhtudagáv sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 3, 2. dásen gá guldali, lårhi ja kommenteriji tevstajt, gá vuorrolakkoj ságastalli ja diedoijt lånudalli, ja gá hábbmiji ja tjålli tevstajt ma guládalli.

Åhpadiddje galggá dilev láhtjet oahppijoassálasstemij ja arvusmahttet oahppammiellaj málsudahkes barggamvuogij baktu gánnå oahppe bessi liehket dájmalattja, átsådit ja sjuggelit barggat. Åhpadiddje ja oahppe galggi ságastallat oahppij ávddånime birra sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 3. Oahppe galggi bessat gæhttaladdat. Dajna máhtudagájn mav oahppe vuosedi, galggi bessat moalgget majt ietjasa mielas bukti, ja majt buorebut nahki gá ávddåla. Åhpadiddje galggá bagádallat ienep oahppama gáktuj ja åhpadimev hiebadit navti váj oahppe bessi bagádallamij milta ienep gielav oahppat ja sámástit dábdos ja ådå gulådallamdilijn.

3. dáse máhtudakulme ja árvustallam

Máhtudakulme 3. dáse maŋŋela

Áhpadusá ulmme le oahppe galggá máhttet

- adnet málsudahkes bágojt ja moallánahkojt berustimij ja asstoájge birra
- ságastallat ja subtsastit vásádusáj ja ájggomusáj birra
- buojkodit ja ávddánbuktet iesjgengatiemájt
- gulldalit, láhkát ja sjuggelit tevstaj barggat
- átsádit ja ságastallat sáme girjálásjuoda birra
- tjállet tevstajt ma diededi, subtsasti ja gatjádi
- adnet dádjadahhte báhkosájádimijt ja gárgadisstruktuvrajt

Áhpadattijn árvustallam

Áhpadattijn árvustallam galggá viehkken ávdedit oahppamav ja fáhkamáhtudagáv ávddánahttet. Oahppe vuosedi ja ávddánahtti máhtudagáv sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 3, 3. dásen gá gulldali, láhki ja diedojt lánudalli tevstaj birra, gá iehtjádij árvvalusájt tjuovvoli ságastaládijn, gá tjállit avtatraják tevstajt ma guládalli.

Áhpadiddje galggá dilev láhtjet oahppijoassálasstemij ja arvusmahttet oahppamiellaj málsudahkes barggamvuogij baktu gánná oahppe bessit átsádit, gávádallat ja sjuggelisá liehket. Áhpadiddje ja oahppe galggi ságastallat oahppij ávddánime birra sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 3. Oahppe galggi bessat gæhttaladdat. Dajna máhtudagájn mav oahppe vuosedi, galggi bessat moalgget majt ietjasa mielas bukti, ja majt buorebut nahki gá ávddála. Áhpadiddje galggá bagádallat ienep oahppama gáktuj ja áhpadimev hiebadit navti vág oahppe bessit bagádallamij milta joarkket ietjasa njálmálasj ja tjálasj giellaoahppamav oahpes ja ádá guládallamdilijn.

Loahppaárvustallam

Loahppaárvustallam 3. dáse maŋŋela guosská loahppaárvustallamij 10. jahkedáse maŋŋela

Ábbálasjkaraktierra galggá gávvidit oahppe ábbálasj máhtudagáv sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 3 gá álli 3. dáse áhpadimev. Áhpadiddje galggá plánit ja dilev láhtjet vág oahppe bessit vuosedit ietjasa máhtudagáv málsudahkes vuogij majda gulluji dádjadibme, refleksjávnná ja lájttálas ájádallam iesjgenga dilijn. Áhpadiddje galggá vaddet avtav karakterav sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 3, oahppe njálmálasj ja tjálasj máhtudagá milta fágan.

4. dáse máhtudakulme ja árvustallam

Máhtudakulme4. dáse manjela

Áhpadusá ulmme le oahppe galggá máhttet

- adnet málsudahkes bágojt ja moallánahkojt ma li barggoiellemij ja sáme æládusájda tjanádum
- sæbrrat ságastallamijda guoskavasj árvalusáj, gatjálvisáj ja vásstádusáj
- ávdđánbuktet fágallasj tiemájt
- gulldalit, láhkát ja sjuggelit barggat sáme girjálásjuodajn
- láhkát ja gávnnat guoskavasj diedojt tevstajn
- diededit, subtsastit ja gávvidit njálmálattjat ja tjálatattjat
- gulldalit ja ságastit sámegeielaj birra
- adnet guovdásj njuolgasusájt ma guoski duollatjállemij, báhkosájádibmáj, gárgadisstruktuvrraj ja tækstastruktuvrraj

Áhpadattijn árvustallam

Áhpadattijn árvustallam galggá viehkken ávdedit oahppamav ja fáhkamáhtudagáv ávdđánahttet. Oahppe vuosedi ja ávdđánahtti máhtudagáv sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 3, 4. dásen gå sæbrri ságastallamijda, gå láhki, gávnni ja giehttu diedoj birra tevstajs, ja gå njálmálasj ja tjálatasj avtatrajác tevstajt hábbmiji ma guládalli.

Áhpadiddje galggá dilev láhtjet oahppijoassálasstemij ja arvusmahttet oahppamiellaj málsudahkes barggamvuogij baktu gánná oahppe bessi praktihkalasj, guoradalle ja sjuggelis láhkáj barggat. Áhpadiddje ja oahppe galggi ságastallat oahppij ávdđánime birra sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 3. Oahppe galggi bessat gæhttjaladdat. Dajna máhtudagájn mav oahppe vuosedi, galggi bessat moalgget majt ietjasa mielas bukti, ja ietjas fágallasj ávdđánime badjel reflekerit. Áhpadiddje galggá bagádallat ienep oahppama gáktuj ja áhpadimev hiebadit navti vág oahppe bessi bagádallamij milta ietjasa njálmálasj ja tjálatasj giellatjehpudagájt ávdđánahttet oahpes ja ádá guládallamdilijn.

Loahppaárvustallam

Loahppaárvustallam 4. dáse manjela guoská loahppaárvustallamij Jo2 vidnofágallasj oahppoprográmma manjela.

Ábbálasjkarakterra galggá gávvidit oahppe ábbálasj máhtudagáv sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 3 gå álli 4. dáse áhpadimev. Áhpadiddje galggá plánit ja dilev láhtjet vág oahppe bessi vuosedit ietjasa máhtudagáv málsudahkes vuogij majda gulluji dádjadibme, refleksjávnná ja lájttálasj ájádallam iesjgenja dilijn. Áhpadiddje galggá vaddet avtav karaktierav

sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 3, oahppe njálmálasj ja tjálasj máhtudagá milta fágan.

5. dáse máhtudakulme ja árvustallam

Máhtudakulme 5. dáse maŋŋela

Áhpadusá ulmme le oahppe galggá máhttet

- adnet málsudahkes bágojt ja moallánahkojt ma li sámé kultuvrraj ja árbbedáhpáj tjanádum
- álgadit, jádon bisodit ja láhpadit ságastallamijt
- ávdđánbuktet iesjgenŋa tiemájt vuogas láhkáj
- átsádit ja sjuggelit barggat sámé báhkotsámij ja subtsastallamdábij
- gulldalit, láhkát ja ságastallat tevstaj birra
- diededit, subtsastit, gávvidit ja ietjas vuojnojt ávdđánbuktet njálmálattjat ja tjálasattjat
- gulldalit ietjá sámegielaht ja ietjas gielajn buohtastahttet
- adnet njuolgadusájt ma guoski duollatjállemij, báhkosájádibmáj, gárgadisstruktuvrraj ja tækstastruktuvrraj

Áhpadattijn árvustallam

Áhpadattijn árvustallam galggá viehkken ávdedit oahppamav ja fáhkamáhtudagáv ávdđánahttet. Oahppe vuosedi ja ávdđánahtti máhtudagáv sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 3, 5. dásen gá sæbri oahpes ja ádá guládallamdilijda gánná hábbmi iesjgenŋa lágásj njálmálasj ja tjálasj tevstaj, ja gá láhki ja ságastalli tevstaj birra.

Áhpadiddje galggá dilev láhtjet oahppijoassálasstemij ja arvusmahttet oahppamiellaj málsudahkes barggamvuogij baktu gánná oahppe bessi praktihkalasj, guoradalle, ielve ja sjuggelis láhkáj barggat. Áhpadiddje ja oahppe galggi ságastallat oahppij ávdđánime birra sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 3. Oahppe galggi bessat gæhttjaladdat. Dajna máhtudagájn mav oahppe vuosedi, galggi bessat moalgget majt ietjasa mielas bukti, ja ietjas fágalsj ávdđánime badjel reflekterit. Áhpadiddje galggá bagádallat ienep oahppama gáktuj ja áhpadimev hiebadit navti váj oahppe bessi bagádallamij milta iesjgenŋa njálmálasj ja tjálasj tevstaj ávdđánahttet.

6. dáse máhtudakulme ja árvustallam

Máhtudakulme 6. dáse maŋŋela

Áhpadusá ulmme le oahppe galggá máhttet

- adnet málsudahkes bágojt ja moallánahkojt ájggeguovddelis dáhpádusáj ja sámé kultuvra ja árbbedábe birra

- oassálasstet spontána ja plániduvvam ságastallamijda
- gulldalit, láhkát ja ságastallat tjáppagirjálásjuoda tevstaj ja ássjetevstaj birra
- diededit, subtsastit ja tjuottjodit njálmálattjat ja tjálalattjat
- plánit ja hábbmit iesjgeŋga lágásj tevstajt hiebadum sisano, ulme ja vuosstájvállde gáktuj
- adnet njuolgadusájt ma guoski duollatjállemij, báhkosájádibmáj, gárgadisstruktuvrraj ja tækstastruktuvrraj ietjas njálmálasj ja tjálalásj tevstaj bargadijn

Áhpadattijn árvustallam

Áhpadattijn árvustallam galggá viehkken ávdedit oahppamav ja fáhkamáhtudagáv ávddánahttet. Oahppe vuosedi ja ávddánahtti máhtudagáv sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 3, 6. dásen gá oahpes ja ádá guládallamdilijda sæbrri gánná dahki iesjgeŋga lágásj njálmálasj ja tjálalásj tevstajt, ja gielav hiebadu sisano, ulme ja vuosstájvállde gáktuj. Áhpadiddje galggá dilev láhtjet oahppijoassálasstemij ja arvusmahttet oahppammiellaj málsudahkes barggamvuogij baktu gánná oahppe bessu ielvve ja guoradalle láhkáj barggat.

Áhpadiddje ja oahppe galggi ságastallat oahppij ávddánime birra sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 3. Oahppe galggi bessat gæhttjaladdat. Dajna máhtudagájnav oahppe vuosedi, galggi bessat moalgget majt ietjasa mielas bukti, ja ietjas fágálasj ávddánime badjel reflekterit. Áhpadiddje galggá bagádallat ienep oahppama gáktuj ja áhpadimev hiebadit navti váj oahppe bessu bagádallamij milta ietjas njálmálasj ja tjálalásj máhtudagáv fágan ávddánahttet

Loahppaárvustallam

Loahppaárvustallam 6. dáse maŋŋela guoská loahppaárvustallamij Jo3 oahppogárvedime oahppoprográmma maŋŋela.

Ábbálasjkarakterra galggá gávvidit oahppe ábbálasj máhtudagáv sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 3 gá álli 6. dáse áhpadimev. Áhpadiddje galggá plánit ja dilev láhtjet váj oahppe bessu vuosedit ietjasa máhtudagáv málsudahkes vuogij majda gulluji dádjadibme, refleksjávnná ja lájttális ájádallam iesjgeŋga dilijn. Áhpadiddje galggá vaddet avtav karakterav sámegiellan nubbingiellan, sámegiella 3, oahppe njálmálasj ja tjálalásj máhtudagá milta fágan

5. ja 6. dáse lasádussan oahppomáhtudahkaj máhtodakmihto ja árvustallam

Máhtudakulme lasádus oahppomáhtudahkaj maŋŋela

Áhpadusá ulmme le oahppe galggá máhttet

- adnet málsudahkes bágojt ja moallánahkojt ma li sáme kultuvrraj ja árbbedáhpáj tjanádum
- álgadit, jádon bisodit ja lāhpedit ságastallamijt
- ávdđánbuktet iesjgeŋga tiemájt vuogas lāhkáj
- átsádit ja sjuggelit barggat sáme bāhkotsámij ja subtsastallamdábij
- gulldalit, lāhkāt ja ságastallat tevstaj birra
- diededit, subtsastit, gávvidit ja ietjas vuojnojt ávdđánbuktet njálmálattjat ja tjálalattjat
- gulldalit ietjá sámegeielajt ja ietjas gielajn buohtastahttet
- adnet njuolgadusájt ma guoski duollatjállemij, bāhkosájádibmáj, gárgadisstruktuvrraj ja tækstastruktuvrraj
- adnet málsudahkes bágojt ja moallánahkojt ájggeguovddelis dáhpádusáj ja sáme kultuvra ja árbbedábe birra
- oassálasstet spontána ja plániduvvam ságastallamijda
- gulldalit, lāhkāt ja ságastallat tjáppagirjālasjvuoda tevstaj ja ássjetevstaj birra
- diededit, subtsastit ja tjuottjodit njálmálattjat ja tjálalattjat
- plānit ja hábbmit iesjgeŋga lāgásj tevstajt hiebadum sisano, ulme ja vuosstájvāllde gāktuj
- adnet njuolgadusájt ma guoski duollatjállemij, bāhkosájádibmáj, gárgadisstruktuvrraj ja tækstastruktuvrraj ietjas njálmālasj ja tjálalasj tevstaj bargadijn

Áhpadattijn árvustallam

Áhpadattijn árvustallam galggá viehkken ávdedit oahppamav ja fáhkamáhtov ávdđánahttet. Oahppe vuosedi ja ávdđánahtti máhtudagáv sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 3, 5. ja 6. dásen gā lāhki ja tevstaj birra ságasti, oahpes ja áđđā guládallamdilijda sæbri gānnā dahki iesjgeŋga lāgásj njálmālasj ja tjálalasj tevstajt, ja gielav hiebadu sisano, ulme ja vuosstájvāllde gāktuj.

Áhpadiddje galggá dilev láhtjet oahppijoassálasstemij ja arvusmahttet oahppamhálluj málsudahkes barggamvuogij baktu gānnā oahppe bessu ielvvu ja guoradalle lāhkáj barggat. Áhpadiddje ja oahppe galggaba ságastallat oahppe ávdđánime birra sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 3. Oahppe galggi bessat gæhttaladdat. Dajna máhtudagájn mij siján la, galggi bessat javllat majt ietjasa mielas bukti, ja ietjas fāgalasj ávdđánime badjel reflekerit. Áhpadiddje galggá bagádallat ienep oahppama gāktuj ja áhpadimev hiebadit

navti váj oahppe bessi rádij milta ietjas njálmálasj ja tjálasj máhtudagáv fágan ávddánahttet.

Loahppaárvustallam

Ábbálasjkarakterra galggá gávvidit oahppe ábbálasj máhtudagáv sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 3 gá álli Jo3 lasádus oahppomáhtudahkaj áhpadimev. Áhpadiddje galggá plánit ja dilev láhtjet váj oahppe bessi vuosedit ietjasa máhtudagáv málsudahkes vuogij majda gulluji dádjadibme, refleksjávnná ja lájttális ájádallam iesjgenga dilijn. Áhpadiddje galggávaddet avtav karakterav sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 3, oahppe njálmálasj ja tjálasj máhtudagá milta fágan.

Árvustallamárnik

Ábbálasj árvustallam

3. dáse maŋŋela: Oahppiijn galggá akta ábbálasjkarakterra.

4. dáse viddnofágalasj oahppoprográmma maŋŋela: Oahppiijn galggá akta ábbálasjkarakterra

6. dáse oahppogárvedime oahppoprográmma maŋŋela: Oahppiijn galggá akta ábbálasjkarakterra

5. ja 6. dáse lasádus oahppomáhtudahkaj oahppoprográmma maŋŋela: Oahppiijn galggá akta ábbálasjkarakterra

Eksábma oahppe

Maŋŋel 10. jahkedásse, 3. dásse: Oahppe soajtti vuorbádúvvá nálmálasj eksábmaj sámegeiella nubbingiellan, sámegeiella 3, aktan gárvedimásijn. Njálmálasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá bájkálattjat.

Maŋŋel Jo2 viddnofágalasj oahppoprográmma, 4. dásse: Oahppe soajtti vuorbádúvvá nálmálasj eksábmaj sámegeiella nubbingiellan, sámegeiella 3, aktan gárvedimásijn. Njálmálasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá bájkálattjat.

Maŋŋel Jo3 oahppogárvedime oahppoprográmma, 6. dásse: Oahppe soajtti vuorbádúvvá tjálasj eksábmaj, sámegeielan nubbingiellan, sámegeiella 3. tjálasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá guovdásj ásadusájs. Oahppe soajtti aj vuorbádúvvá njálmálasj eksábmaj, aktan gárvedimásijn. Njálmálasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá bájkálattjat.

Maŋŋel Jo3 lasádus dábbálasj oahppomáhtudahkaj, 5. ja 6. dásse: Oahppe soajtti vuorbáduvvá tjálalasj eksábmaj, sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 3. tjálalasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá guovdásj ásadusájs. Oahppe soajtti aj vuorbáduvvá njálmálasj eksábmaj, aktan gárvedimásijn. Njálmálasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá bájkálattjat.

Eksábma privatistajda

Maŋŋel 10. jahkedásse, 3. dásse: Gehtja doajmme árnigav állessjattugij vuodoskávlááhpadusá gáktuj

Maŋŋel Jo2 viddnofágallasj oahppoprográmma – VF, 4. dásse: Privatista galggi tjadádit njálmálasj eksámav sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 3. Njálmálasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá bájkálattjat. Fylkkasuohkan mierret jus galggá liehket gárvedimoasse privatistajn bájkálattjat mierreduvvam eksáman.

Maŋŋel Jo3 oahppogárvedime oahppoprográmma: Privatista galggi tjadádit tjálalasj eksámav sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 3. Tjálalasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá guovdásj ásadusájs. Duodden galggi privatista tjadádit njálmálasj eksámav. Njálmálasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá bájkálattjat. Fylkkasuohkan mierret jus galggá liehket gárvedimoasse privatistajn bájkálattjat mierreduvvam eksáman.

Maŋŋel Jo3 lasádus dábbálasj oahppomáhtudahkaj: Privatista galggi tjadádit tjálalasj eksámav sámegeiellan nubbingiellan, sámegeiella 3. Tjálalasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá guovdásj ásadusájs. Duodden galggi privatista tjadádit njálmálasj eksámav. Njálmálasj eksábma dagáduvvá ja sensureriduvvá bájkálattjat. Fylkkasuohkan mierret jus galggá liehket gárvedimoasse privatistajn bájkálattjat mierreduvvam eksáman.